

její přidělení v předsíni kostela bych chtěl poděkovat Oldřichu Běloškovi z Vrbna. Současný zůstatek sbírky, do níž ovšem ještě není započten tisk tohoto občasníku a tvorba výstavy, je **1449 Kč**.

V závěru této zprávy bych chtěl velmi ocenit přístup Obecního úřadu v Hoříně (starosta Jaroslav Vrba) a jeho pracovníků (pí. Peláková a p. Görner). Obecní úřad letos nejen pomohl pravidelným sekáním starého hřbitova kolem kostela, kde odpočívají celé generace obyvatel Vrbna, Hořína, Zelčina a Býkve, ale i zapůjčením a dopravou židlí a originálu i kopie obrazu z vrbenské kapličky Nejsvětějších pěti ran Kristových.

Plány do budoucna

V příštích letech bychom i nadále chtěli vrbenský kostel **zpřístupňovat** široké veřejnosti přinejmenším u příležitosti svátku Povýšení sv. Kříže a Dnů evropského dědictví. Chtěli bychom pokračovat i v tradici pořádání **výstav**, které by se týkaly témat z historie Vrbna, ale i Hořína, Brozánků a Zelčina. Proto budeme vděční za jakékoliv náměty. Pro příští rok se nabízí stoleté výročí úmrtí **Františka Karla Opy** (1849-1914), vrbenského řidičského učitele a významné osobnosti celého mělnického okresu. Již na letošní rok byla plánována, ale z časových důvodů se nemohla uskutečnit výstava s přednáškou o **archeologických výzkumech**, jež proběhly po povodních v roce 2002 a přispěly ke změně vnímání vzniku farní správy v přemyslovských Čechách. Pokud i vás nějaká vhodná témata napadají, neváhejte a napište nám.

Uvažujeme také o vytvoření **pohlednice** vrbenského kostela a zvažujeme možnosti opravy **kostelních lavic**, které jsou od povodní v roce 2002 uloženy v Charvátčích.

Duchovní správa kostela:

Římskokatolická farnost Roudnice nad Labem (P. Martin Brousil),
Komenského 174, 416 01 Roudnice nad Labem, tel.: 416 837 125,
e-mail: farnost.rce@seznam.cz

Občasník sestavil: Jiří A. Čepelák, mob. tel.: 736 113 620, e-mail: cepelak.jiri@seznam.cz

VRBENSKÝ OBČASNÍK

VDÁVANÝ PŘI KOSTELE POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE VE VRBNĚ

ročník 3

září 2013

Dny evropského kulturního dědictví ve Vrbně u Mělníka

V **neděli 15. září 2013** bude pro veřejnost opět zpřístupněn kostel Povýšení sv. Kříže ve Vrbně, a to od 9:00 do 13:00 a od 14:00 do 17:00 hod. V 10:00, 11:00, 12:00 a 16:00 bude možno se zúčastnit komentované prohlídky kostela, případně i jeho nejbližšího okolí. Ve 12:00 a 14:30 se bude vyzvánět z kostelní věže.

V 15:00 se uskuteční **slavnostní poutní mše svatá** ke svátku Povýšení svatého Kříže, patrocinia vrbenského kostela a celé vsi.

Dny evropského kulturního dědictví ve Vrbně u Mělníka pořádá Regionální muzeum Mělník ve spolupráci s Římskokatolickou farností Roudnice nad Labem.

Víte, že...

...se v obci Hořín nachází 13 drobných sakrálních objektů?

V minulých dvou číslech našeho občasníku jsme se již zmínili o vrbenském kostele jakožto o nejstarší budově ve Vrbně, neboť pochází již z poloviny 12. století. Věnovali jsme se vzniku jeho patrocinia Povýšení sv. Kříže a v neposlední řadě také gotickým nástěnným malbám pašijového cyklu na stěnách kostela, které byly odkryty po povodních v roce 2002. Nyní se zaměříme na drobné objekty v Hoříně, Brozánkách a ve Vrbně, bez nichž si naše obec a jejich veřejná prostranství již nedokážeme představit.

V celé hořínské obci se nachází přinejmenším 12 drobných objektů sakrálního charakteru, mezi něž ovšem samozřejmě nepočítáme památníky padlým a větší stavby typu vrbenského

kostela, hořinské zámecké kaple a hrobní kaple rodu Lobkowiczů v Hoříně s přiléhajícím areálem hřbitova. Do souboru naopak počítáme nejružnější drobné kapličky na návších, sochy a kříže, jež kdysi zdobily nejen vnitřní prosto obce, ale i křižovatky a meze.

Tyto stavby však nejsou pouhou ozdobou našich veřejných prostranství, ale výrazem ducha, který prostupoval celou tehdejší společnost, výrazem posvěcování každodenního života a krajiny, v níž se tento život odehrává. V průběhu liturgického roku se u kaplí konaly obřady vázající se k jejich zasvěcení, poutě a procesí. Byly to stavby, které nejen plnily významnou estetickou úlohu, ale zároveň byly aktivní součástí místního života. Jeho tempo bylo výrazně pomalejší než dnes a řídilo se neustále se opakujícími cykly zemědělských činností, církevních svátků a slavností.

Máme doloženo, že se přinejmenším ve Vrbně v 18. století konaly každoroční poutě k osmiboké kapli sv. Barbory, zatímco významnou zastávkou procesí na slavnost Božího Těla byla výklenková kaple Nejsvětějších pěti ran Kristových na návsi. Podobné liturgické slavnosti lze předpokládat i na jiných místech obce – u hořinských kaplí Nejsvětější Trojice, Nanebevzetí Panny Marie, u vrbenské i hořinské sochy sv. Jana Nepomuckého, u sochy sv. Anny v Hoříně a bezesporu též u kaple neznámého zasvěcení na návsi v Brozánkách.

Tím však výčet drobných sakrálních objektů na území naší obce zdaleka nekončí – patří sem i kříže, jež bývají umístovány na mezích, křižovatkách a hřbitovech, tedy místech, která bývala spojována nejen s hranicemi pozemků, ale odpradáva také podvědomě též s hranicemi tohoto světa, působení dobrých a zlých sil. Sem jistě patří kříže na okraji Hořína směrem k Vrbnu, Brozánk směrem k Vliněvsi, ale i Jubilejní kříž ve Vrbně a Bartošův kříž, jenž odnepaměti střežil dnes již neexistující rušnou křižovátku cest mezi Vrbnem, Zelčínem, Hořínem a Býkví. První doklady o jeho předchůdcích pocházejí již z 20. let 19. století.

Tím však výčet drobných sakrálních staveb, s nimiž se naši předkové setkávali, zdaleka nekončí. Patřilo k nim množství procesních křížů rozestých po krajině – jen z Vrbna máme doloženy další dva kříže (Čejkův v oblasti Vrbence a další v oblasti

Na Skalce). Jeden kříž ještě ve 30. letech 20. století prokazatelně stával i v sousedním Zelčíně, kde se před rokem 1918 snad nacházela i drobná zvonice, jejíž zvon se do roku 1920 nachází ve věži vrbenského kostela. Ve veřejném prostoru se uplatňovaly také dnes již zaniklé přenosné oltáře, které místní sedláci vystavovali před svými statky u příležitosti nejružnějších procesí, především při svátku Božího Těla.

S těmito, ale i s mnoha jinými informacemi o sakrálních objektech, s nimiž se každý den setkáváme ve svém okolí, se můžete seznámit v rámci **výstavy**, jež se uskuteční 15. září 2013 v předsíni kostela Povýšení sv. Kříže ve Vrbně. Vystaven bude i originál a kopie obrazu Nejsvětějších pěti ran Kristových ve Vrbně.

Výroční zpráva (15. září 2012 – 13. září 2013)

V neděli 14. září 2012 se ve vrbenském kostele Povýšení sv. Kříže uskutečnil již Den evropského dědictví spojený s tradiční poutí ke svátku Povýšení sv. Kříže. Z prostředků vybraných v září 2011 bylo vydáno a distribuováno druhé číslo Vrbenského občasníku do všech domů ve Vrbně a Zelčíně, zatímco s tiskem a distribucí v Hoříně a Brozánkách pomohl Obecní úřad v Hoříně. V průběhu dne dorazilo celkem 51 návštěvníků a 18 účastníků poutní mše. Na kostel se vybralo celkem 1049 Kč, přičemž z předchozího roku zůstalo 912 Kč – celková suma 15. září 2012 činila **1961 Kč**.

V souvislosti s loňským ročníkem Dnů evropského dědictví bych chtěl poděkovat panu Jiřímu Maleckému a jeho kolegům za pravidelnou údržbu zvonů, upevnění nového lana a samozřejmě též za zvonění, paní Šestákové za květinovou výzdobu a paní Evě Čepelákové a Pavlu Kufovi za pomoc s úklidem kostela i organizačním zajištěním celé akce.

V průběhu roku 2013 se událo několik událostí, které mají svůj význam i pro vrbenský kostel. Nejvýznamnější z nich byla červnová povodeň. Voda, jež zaplavila většinu obce, nepronikla přímo do kostela, ale vedla k podmáčení terénu a vztlínání vody podlahou a zdmi kostela. Ač jsme se v rámci našich omezených možností snažili o co větrání kostela, nepodařilo se zatím vlhkost zcela odstranit. Za účelem pořádání výstav jsem do kostela věnovali jednu nástěnku a z prostředků sbírky zakoupili další za 512 Kč. Za